

ZEMPLÍN BEZ HRANÍC

*Výstava diel autorov zo Zemplína
v priestoroch Mestskej galérie Zlatý býk*

Štefan BUBÁN - Z okolia Michaloviec, 1980, olej, plátno

Štefan BUBÁN - Zemplínska krajina, 1983, olej, plátno

Štefan BUBÁN

Narodil sa 29. júla 1932 v Pavlovciach nad Uhom, okres Michalovce. Študoval na výtvarnom odbore Vyššej pedagogickej školy v Prešove (1953-1955) a na Pedagogickej fakulte Univerzity J. A. Komenského v Bratislave (1959 – 1964). Do roku 1990 bol členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov a od roku 1995 je členom Umeleckej besedy slovenskej. V roku 2002 bol prijatý za člena výtvarnej skupiny Giuseppe de Nittis v Taliansku, od roku 2004 je členom Societe d'Artes v Paríži. Pôsobí v Trebišove a venuje sa komornej maľbe.

S menom Štefan Bubán sa spája vývin slovenského maliarstva za posledných viac ako 50 rokov. Myslí sa tým obdobie od umelcovho vstupu na našu výtvarnú scénu, až do súčasnosti. V tom čase nešlo len o sféru individuálnych, alebo skupinových prejavov, ktoré sa v slovenskom maliarstve objavovali, kulminovali, vznikali a zanikali, ale aj o súhrn myšlienkových impulzov, tematických okruhov a námetov, ktoré toto maliarstvo, jeho profiláciu sprevádzali a spoluurčovali.

Autor vystavoval na viac ako 65 samostatných výstavách a 270 kolektívnych výstavách na Slovensku, v Čechách, Poľsku, Taliansku, Švajčiarsku, Rakúsku, Francúzsku, Belgicku, Rusku, Maďarsku, Izrael, Bulharsku, Rumunsku, na Kube, Cypre, v Egypte, Španielsku, Ukrajine, Uzbekistane, Japonsku, Anglicku, Nemecku, Srbsku, Turecku a inde. V roku 1996 sa zúčastnil 6th International Biennale of Cairo v Egypte za účasti umelcov mnohých krajín sveta. Od mája 2008 má stálu expozíciu v budove Rady Európy v Bruseli, kde prezentuje Slovenskú republiku.

V rokoch 2004, 2006, 2007, 2008, 2009 vystavoval na medzinárodnej výstave Jesenný salón v Paríži, kde v r. 2007 a 2008 bol vyhodnotený z 500 umelcov z celého sveta medzi 50-tich najúspešnejších. V roku 2008 Asociácia výtvarného umenia v Japonsku ho začlenila do vydanej

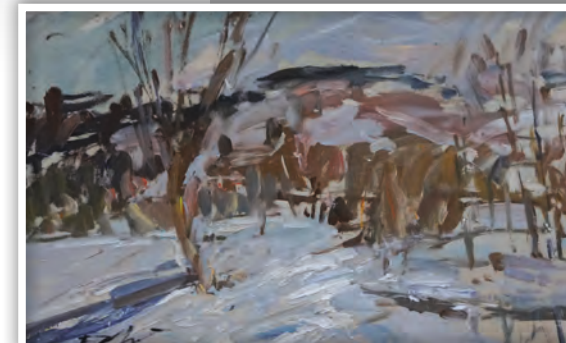
medzinárodnej ročenky. Na medzinárodnej výstave Intersalón AJV 2008 v Českých Budějoviciach mu bola udelená „Cena za celoživotné dielo“ za výnimočné koloristické kvality celoživotného diela. V roku 2010 Grand Prix na 3. Medzinárodnom bienále maľby a plastiky krajín V 4 v Trebišove. 2010 – strieborná medaila M. R. Štefánika z príležitosti 65. výročia SNP.

Ocenenia: **1987** Cena za maľbu na Československej výstave v Ostrave, Československo. **1999** Zlatá plaketa, 7. Festival Internazionale della pittura contemporanea, San Remo (Taliansko). **2002** 1. cena ex-aequo, V. Medzinárodná výstava sakrálnej tvorby, Barletto, (Taliansko). **2003** 2. Biennale Internazionale d'Arte il De Nittis, Barletto, Cena európskej komisie pre kultúru. Medzinárodné bienále maľby, Porto Sant Elpidio (Taliansko), Cena mesta San Elpidio. 21. Medzinárodná výstava, Trivero (Taliansko), Cena ministra Carlo Giovanardi. **2004** Cena primátora mesta Trebišov. Cena predsedu Košického samosprávneho kraja. **2005** Medaila Zemplínčan roka 2005. **2006** Medzinárodný salón, Cannes (Francúzsko), Strieborná medaila. **2007** a **2010** Medzinárodný salón, Cannes (Francúzsko), Veľká zlatá medaila a cenu Víta Nejedlého za cyklus obrazov Hirošima a Osvienčim. **2010** – strieborná medaila M. R. Štefánika z príležitosti 65. výročia SNP. V roku **2012** - Cena Košického samosprávneho kraja za rok 2012 z príležitosti životného jubilea.

Andrej DOBOŠ

Andrej Doboš sa narodil 4. novembra 1911 v Novosade pri Trebišove, zomrel 31. augusta 1997 v Košiciach. V rokoch 1926–1930 navštevoval súkromnú školu Vojtecha Erdélyiho a Jozefa Bokšaya v Užhorode. Štúdium na Učiteľskom ústave v Užhorode ukončil v roku 1931.

V roku 1931 sa zúčastnil založenia Združenia činiteľov výtvarného umenia Podkarpatskej Rusi a odvtedy patril k jeho vedúcim osobnostiam. V roku 1933 študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe (M. Švabinský). V roku 1936 vykonal odbornú skúšku z kreslenia, deskriptívnej geometrie a matematiky. Certifikát vydalo Kráľovské ministerstvo kultúry a výchovy v Budapešti. V roku 1937 sa stal členom podkarpatskorusínskych výtvarných umelcov.

Andrej DOBOŠ - Zimná krajina, 1981, olej, lepenka

Andrej DOBOŠ - Zimná krajina II., 1981, olej, lepenka

V rokoch 1938-1945 pedagogicky pôsobil v Mukačeve. Odborné školenie si doplnil na Pedagogickej fakulte v Segedíne v rokoch 1940-1942. V roku 1942 sa stal členom Spolku maďarských výtvarníkov. Od roku 1946 žil v Košiciach, kde sa stal členom Svojiny.

Ranná tvorba predstavuje scény zo života ľudu. Typické sú jeho verchovinské ženy, huculský národný kolorit, pričom rešpektuje kolorit oboch svojich učiteľov. Po príchode na Slovensko sa zaujíma o človeka a krajinu. Svoju tvorbu obohacuje o básnický nadhľad. V 60-tych rokoch sa viac venuje grafike, technike drevorezu, suchej ihle, leptu a litografii. Olejomalby z posledného obdobia sú krajiny i figurálne kompozície pod vplyvom ľudového umenia. V roku 1973 mu bolo udelené vyznamenanie Zaslúžilý umelec.

Jozef FABINY

Narodil sa 10. októbra 1908 v Olcnave (okres Spišská Nová Ves). Základnú školu absolvoval v Spišských Vlachoch. Ďalej študoval na gymnáziu v Levoči, po štyroch rokoch prestúpil na spišskonovoveské gymnázium, aby sa mohol stať žiakom tam pôsobiaceho maliara Jozefa Hanulu. V rokoch 1926 – 1928 študuje na reálke v Košiciach (siedmy a ôsmy ročník). Súčasne navštevoval večerné kurzy Eugena Króna, súkromné sa vzdelával aj u Elemíra Halásza-Hradila v rokoch 1927 – 1928, tiež v Košiciach. V rokoch 1928 – 1932 absolvoval štúdium práva na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, ktoré ukončil doktorátom. V rokoch 1932 – 1934 vykonával justičnú prax na Krajskom súde v Košiciach a na Okresnom súde v Kežmarku. Do roku 1936 vykonával administratívnu prax na centrálnych úradoch v Prahe, zúčastňoval sa na prednáškach z dejín umenia na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity. V rokoch 1936 – 1938 vykonával základnú vojenskú službu v Beroune. V roku 1938 znova nastupuje do právno-administratívnej služby na Centrálnom úrade v Prahe.

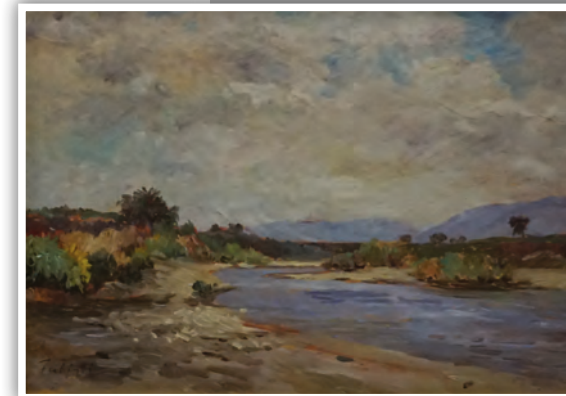
V rokoch 1939 – 1948 bol v dôsledku štátnych politických zmien z Prahy preložený do Bratislavy, kde vykonával právnu prax na ministerstve poštový rezort. V Bratislave sa výtvarne vzdelával, v rokoch 1941 – 1945 absolvoval štúdium na výtvarnom odbore Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave u Maximiliána Schurmannu a Gustáva Mallého.

Súbežne absolvoval štúdium dejín umenia a archeológie na Filozofickej fakulte univerzity Komenského. V roku 1948 sa stal riaditeľom Východoslovenského múzea v Košiciach. Funkcie riaditeľa múzea sa vzdal v roku 1954, aby sa mohol naplno venovať výtvarnému umeniu. Venoval sa krajinomalbe, v ktorej sa zameriaval na Spiš. V roku 1978 mu bol udelený titul Národný umelec. Zomrel 2. decembra 1984 v Košiciach.

Jozef Fabini sa od začiatku svojej tvorby zameriaval na krajinomalbu. Vytvoril si vlastný výtvarný program, v ktorom zachytával hlavne krajinu východného Slovenska so všetkými krásami, architektonickými skvostami s hlbším vnútorným obsahom. Vyjadroval tým lásku k rodnému kraju, obdiv k pamiatkam spišských miest. Tvorbu majstra Fabiniho môžeme rozdeliť na niekoľko častí. Na počiatku to bol výrazný vplyv Krónovej školy, kde sa ústredným motívom stávali trochu pochmúrne uličky Košíc a Krompách. Neskôr sa jeho pozornosť sústredila na prírodné scény, pričom čerpal z prostredia východoslovenského regiónu. Od polovice 50. rokov sa svojou tvorbou zameriaval na Spiš a zachytenie panorámy Vysokých Tatier a Košíc.

Ján HÁK

Ján Hák sa narodil 7. januára 1912 v Strážskom, zomrel v roku 1991 v Košiciach. Výtvarné nadanie prejavil už počas gymnaziálnych štúdií pod vedením prof. F. Milana. Vyštudoval právnickú fakultu Karlovej univerzity v Prahe.

Jozef FABINI - Pri Laborci 1951, olej, lepenka

Ján HÁK - Nižný Laborec, 1974, olej, sololit

Po dlhšej právnickej praxi od roku 1957 pôsobil ako učiteľ. K vlastnej výtvarnej tvorbe sa dostáva večernými kurzami pod vedením zaslužilého umelca Júliusa Bukovinského. Systematické štúdium výtvarných techník ho doviedlo od roku 1961 na post odborného asistenta na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty FUPJŠ v Prešove, kde pôsobil až do roku 1972, keď odišiel na dôchodok. Ako výtvarník na seba upozornil koncom 50-tych rokov na celoštátnych výstavách. V roku 1960 sa stal členom SZVU, v roku 1974 mu bol pridelený titul Akademický maliar.

Podnikol mnoho študijných ciest do zahraničia (Francúzsko, Taliansko, Kuba, Švajčiarsko, Nemecko, Juhoslávia), kde čerpal motiváciu pre svoju tvorbu. V roku 1972 mal vlastnú výstavu v Košiciach, Bratislave, Poľsku a Užhorode. V roku 1977 vystavoval v Zemplínskom múzeu v Michalovciach. Počas života určil autor svoje diela za nepredajné. Po prvýkrát bolo predané jeho dielo v roku 2002 na vernisáži z jeho tvorby. Niektoré diela sú vo vlastníctve Východoslovenského múzea. S jeho tvorbou sa môžeme na verejnosti stretnúť aj vo Vysokých Tatrách a na Zemplínskej Šírave, kde realizoval dve monumentálne keramické steny. Vo svojej maľbe vychádza z výdobytkov post impresionizmu so snahou o jasnú farebnosť. Inšpiruje ho aj život divadla, cirkusu, komediantov, ale aj otvorená krajina. V niektorých dielach stvárňuje morbidnosť života jednoduchého človeka, je zjavný aj jeho záujem o postavy. Dielami Hračky, Slovenská rodina, Klaun, Apokalypsa, plne zapadol medzi špičkových autorov slovenskej moderny.

Peter KONEČNÝ

Peter Konečný sa narodil 24. júna v Lovčiciach na Morave, zomrel 12. mája 1954 v Košiciach. Študoval v rôznych súkromných maliarskych školách, neskôr navštevoval popri zamestnaní Uměleckou dělnickou školu v Prahe. Na východné Slovensko sa vrátil po štúdiách v Prahe.

Peter KONEČNÝ - Vihorlat, 1953, plagát, ofsetová tlač

Krátky čas pôsobil v Humennom. V roku 1945 sa trvalo usadil v Košiciach. Príchod do Košíc bol spojený s intenzívnou výtvarnou aktivitou, ktorá súvisela s jeho členstvom vo Výtvarnom odbore kultúrneho spolku Svojina.

V prvom období tvorby v rokoch 1945 až 1950 sa venoval prevažne krajinomaľbe, predovšetkým v okolí Humenného zachytával svojráznu architektúru cigánskych kolónií a krajinu poznamenanú vojenskými udalosťami (Dukla, Telgárt). Zdôrazňoval jej baladický charakter so snahou vystihnúť sociálne aspekty chudobného kraja. V druhom období tvorby v rokoch 1950 až 1954 sa venoval monumentálnym krajinárskym kompozíciám, objavoval nové motívické možnosti a svoje obrazy obohacoval o prvky spojené s priemyselnou premenou krajiny. Svojím dielom nadviazal na sociálno-kritickú tvorbu maliarov Bauera, Jasuscha a ďalších, pôsobiach na východnom Slovensku v medzivojnovom období.

Ľudmila LAKOMÁ - KRAUSOVÁ

Ľudmila Lakomá – Krausová sa narodila 4. marca 1940 vo Veľkých Zalužiciach (okres Michalovce).

Vysokoškolské vzdelanie získala na výtvarnom odbore Pedagogického inštitútu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove (1959 – 1963). V roku 1982 si vzdelanie rozšírila doktorátom z výtvarnej pedagogiky.

Z ocenení, ktoré jej boli udelené, možno uviesť Cenu primátora mesta Michalovce (1999), Cenu predsedu Košického samosprávneho kraja (2005), medailu „Zemplínčan roka“ (2005), či cenu Fra Angelica (Bratislava, 2006). V roku 2002 jej bola udelená Cena mesta Michalovce za neúnavnú propagáciu mesta Michalovce a regiónu Zemplín vo svojej tvorbe a pri príležitosti životného jubilea.

Do roku 1989 bola členkou Zväzu slovenských výtvarných umelcov v Bratislave, od roku 1990 bola členkou Slovenskej výtvarnej únie so sídlom v Bratislave a v roku 2007 sa stala členkou skupiny EGO IP SO Združenia výtvarných umelcov východného Slovenska.

Ľudmila LAKOMÁ - KRAUSOVÁ - Dúbrava, 1985, olej, plátno

Ludmila LAKOMÁ - KRAUSOVÁ - Z Michaloviec, 1998, olej, plátno

Svoju tvorbu predstavila doposiaľ na 188 kolektívnych a 75 samostatných výstavách na Slovensku (Bratislava, Košice, Prešov, Nitra, Vysoké Tatry, Komárno, Rožňava, Spišská Nová Ves, Humenné, Trebišov, Michalovce, Bardejov), Ukrajine (Užhorod, Mukačevo), v Českej republike (Vyškov), Poľsku (Jaslo, Jaroslaw, Iwonicz, Krakov), v Rakúsku (Viedeň), Maďarsku (Békešská Čába, Vaja, Mezőbény, Mezőmegyer). V rámci kolektívnych výstav prezentovala svoju tvorbu aj v Nemecku, taliansku, Belgicku (Brusel) a v hlavnom meste Českej republiky v Prahe. Ľudmila Lakomá – Krausová zachytila vo svojej tvorbe prostredie, v ktorom žije, lásku k zemplínskemu folklóru, ľudovú architektúru i čarovné dedinské zákutia, z ktorých mnohé dnes už neexistujú. Zobrazila krásu kostolíkov, drevených cerkví, ktoré nás ovanú pôsobením ducha a pokojom. Vo svojej tvorbe sa zameriava na komornú maľbu, krajinomaľbu, figurálne kompozície, zátišia, uplatňuje tiež sakrálné motívy a vytvára veduty. Vo svojich dielach interpretuje najmä prírodnú realitu – ide o okolie autorkinho rodiska, dedinské zákutia so zvyškami starej ľudovej architektúry. Neodmysliteľnou súčasťou jej tvorby je tiež ľudová slovesnosť, vyjadrená v tanci (zemplínsky folklór). Už dvadsať rokov sa venuje aj písaniu ikon a v tomto smere hľadá tiež vlastnú cestu. Usiluje sa skĺbiť tradičné ikonopisecké postupy so svojím výtvarným cítením do jedného umeleckého celku. V obraze pod názvom Ladomírová - sv. archanjel Michal vytvorila „ikonu v obraze“.

Štefan MAKARA

Narodil sa 10. októbra 1925 v obci Ložín (okres Michalovce). Po ukončení meštianskej školy v Michalovciach študoval na učiteľskej akadémii (1942 – 1946). Už do toho obdobia spadá jeho cieľavedomejší záujem o výtvarnú tvorbu, stupňujúci sa predovšetkým pod vplyvom pôsobenia Teodora J. Moussona. Amatérske výsledky v maľbe boli súbežne s Makarovými skromnými literárnymi pokusmi, čo napokon spôsobilo, že po maturite mladý pedagóg chlebk dedinského učiteľa iba nahryzol. Na meštianskej škole v Malčiciach vydržal do januára 1947 a po dvojnásobnej základnej vojenskej službe sa už za katedrou neobjavil. Prijal miesto redaktora v košickom rozhlase. V októbri 1948 prejavil smelú túžbu stať sa maliarom účasťou na michalovskej výstave zemplínskych autorov. V rokoch 1952 – 1954 bol poslucháčom Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave (P. Matejka, L. Čemický). V roku 1959 sa stal tajomníkom Slovenského fondu výtvarných umení a v roku 1961 redaktorom Východoslovenských novín.

V auguste 1967 prešiel do televízie, kde pôsobil do januára 1982. Práca novinára - reportéra a dramaturga mu umožňovala nájsť si potrebný čas na maľovanie i na štúdium výtvarnej výchovy na Pedagogickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove.

Z uvedeného vyplýva, že Štefan Makara pomerne dlho intenzívne prispieval k rozvoju kultúrneho života na východnom Slovensku, keď sa charakterom svojho zamestnania dostával do jeho siločiar. Na stránkach novín venoval pozornosť súčasnému výtvarnému umeniu, činnosti galérií, divadiel, literárnym snahám, otázkam pamiatkovej starostlivosti i významným tvorivým osobnosťami minulosti. Interesovali ho výsledky výskumu archeológov, národopisný svojráz aj prírodné zvláštnosti rodného kraja. Podobne orientoval svoje pôsobenie v televízií.

Štefan MAKARA - Iňačovské Rybníky, 1987, olej, sololit

Štefan MAKARA - Žatva, 1950, olej, lepenka

Z viacerých filmov, nakrútených na podklade jeho scenárov, boli najúspešnejšie dokumenty Korytári, Stvorené z hlíny, Kamenná krása, Kaštiele plné snov a Maliar Július Nemčík. Pri realizácii ďalších filmov z výtvarnej oblasti (Ladislav Medňanský, Kto bol Tivadar Csonváry, Tu žil Majster Pavol a i.) robil scenáristu i režiséra. Niektoré z uvedených diel boli premietnuté na festivaloch. V roku 1967 udelila rada Východoslovenského krajského národného výboru v Košiciach Štefanovi Makarovi krajskú cenu v oblasti publicistiky.

Výsledky maliarskej tvorby Štefana Makaru, za ktorú dostal titul zaslúžilého umelca, sa na oficiálnej prehliadke východoslovenských autorov prvýkrát objavili v novembri 1954. O štyri roky neskôr bol prijatý za člena Zväzu slovenských výtvarných umelcov. Verejnosti sa postupne predstavoval ako bytostný krajinár. Autor často opúšťal ateliér a verný svojim starším zvyklostiam a záujmom maľoval aj v bezprostrednom kontakte s prírodou. Tu treba konštatovať skutočnosť, že sa v roku 1968 začal venovať monumentálno-dekoratívnej tvorbe. Doposiaľ realizoval diela v spojení s architektúrou na Štrbskom Plese, v Moldave nad Bodvou, Poprade, Košiciach, Revúcej, Rožňave, Turnianskom Podhradí a Trebišove. Od polovice sedemdesiatych rokov Štefan Makara vychádzal pri maľovaní zo skutočnosti sprostredkovanej zrakom. Rozširoval kolekciu svojich diel z ciest po zahraničí, ale samozrejme v oveľa podstatnejšej miere sa venoval zobrazovaniu rodného kraja. Možno povedať, že Zemplín sa pre neho stal východiskom i cieľom umeleckého snaženia. Akoby doháňal zameškané. „Vždy som mal pocit“ – vyznal sa pred rokmi z túžob a plánov – „že tu u nás na rovine akosi nepatríme k tej romantickému krajine pltníkov, drevorubačov a bačov, ktorých obdobie romantizmu dosadilo v národnej kultúre na miesto rytierov. Obdivoval som Benku, nemal som však odvahu namaľovať tú našu zemplínsku krajinu. Oddávna sa mi žiadalo k tomu čosi povedať štetcom, začleniť naše široké horizonty do vertikálnej slovenskej krajiny.“ Umelcov stupňujúci sa záujem o roviny Zemplína dokladali nejedným obrazom aj samostatné výstavy, ktorými sa doteraz predstavil v Michalovciach (1962, 1975, 1984, 1990), Košiciach (1975, 1982, 1983), Prešove (1983), Bratislave (1988) a Trebišove (1989). Vzťah k práci vo voľnej prírode dokumentoval iniciatívnym návratom realizovať v lete 1974 maliarsky plenér s účasťou zahraničných tvorcov. Zmienka o tomto podujatí chce byť zároveň pripomenutím Makarovho podielu na poli aktivizácie výtvarného života na východnom Slovensku, ku ktorej mnoho rokov prispieval ako funkcionár bývalej výtvarníckej organizácie i ako člen viacerých umeleckých porôt a komisií.

Teodor Jozef MOUSSON

Narodil sa 15. decembra 1887 v obci Hőgyész pri Pécsi v južnom Maďarsku v rodine riaditeľa školy, organistu a kantora, kde získal základné vzdelanie. V roku 1902 pokračoval v štúdiu na gymnáziu v Szekszárde, neskôr v Maďarskom kráľovskom

štátnom učiteľskom ústave v Baji. Neskoršie štúdiá v Budapešti, kam odišiel študovať v roku 1906, bolo poznamenané atmosférou neskorého, doznievajúceho romantizmu.

Po predčasnom ukončení štúdia na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti (1909) sa jeho tvorba rozvíjala v duchu pozitivistickej filozofie, ktorá ako jediná realitu uznávala viditeľný svet. Svojbytným spôsobom reagovali na impresionizmus v našom maliarstve L. Medňanský, D. Skutecký, E. Halász - Hradil, G. Mallý, M. Schurmann a ďalší. T. J. Mousson, sa po letnom kurze v maliarskej kolónii v Nagybányi, pod vedením profesora K. Ferenczyho ponoril do skúmania tajov prírody – zákonitosti svetla a farby.

V roku 1911 pricestoval s manželkou do Michaloviec. Tu prijal miesto učiteľa kreslenia v meštianskej škole (na Hodvábnej ulici, neskôr na Sztárayho ulici a od roku 1914 na Verbovčíku). V rokoch 1911 – 1914 absolvoval študijné cesty a maliarske plenéry: v roku 1912 v Nagybányi v Sedmohradsku a v roku 1914 v Taliansku. V roku 1919, po zmene spoločensko-politických pomerov, keď sa novým vyučovacím jazykom stala slovenčina, bol T. J. Mousson nútený opustiť učiteľské povolanie a stal sa slobodným umelcom. V roku 1944, po ťažkej chorobe, z Michaloviec odišiel. Zomrel v Trenčíne, u syna Viliama, 6. novembra 1946.

T. J. Mousson bol jedným z prvých maliarov, ktorý sa systematicky venoval Zemplínu. Bol zanietým obdivovateľom a stvárnovateľom tunajšieho kraja a ľudu. V rokoch 1911 – 1944 žil a tvoril v Michalovciach – v mestečku, vzdialenom od akýchkoľvek hospodárskych i kultúrnych centier, mimo aktuálneho výtvarného diania. Očarený krásou a ľudovým koloritom Zemplína prezentoval tento kraj mnohým, ktorí ho nasledovali, aj ďaleko za hranicami regiónu. Prostredníctvom realistického maľby v duchu akademizmu sa dopracoval k uvoľnenému prejavu čistej farebnosti, využívajúcej zákonitosti svetla a farby, brilantne zachytávajúcej prchavosť okamihov.

Teodor Jozef MOUSSON - Hlavná ulica, 1915, olej, plátno

T. J. MOUSSON - Zemplínčanky na trhu, 1925, olej, plátno

Vďaka neustávajúcemu zaujatiu krajinou a ľuďmi sa jeho dielo stalo akousi svojráznou výtvarnou monografiou Zemplína. Ten sa stal dominantným motívom tvorby T. J. Moussona v početných krajinomaľbách, žánrových výjavoch, vo figurálnych kompozíciách - predovšetkým motívoch trhov. Rok 2011 bol mestom Michalovce vyhlásený za rok T. J. Moussona. V tomto roku uzrela svetlo sveta monografia venovaná T. J. Moussonovi ako výsledok spolupráce mesta Michalovce so Zemplínskym múzeom v Michalovciach.

O dielo tohto autora sa už v minulosti zaujímali milovníci umenia i kultúrne inštitúcie celého Slovenska. Práve Mousson bol najčastejším „hostujúcim“ umelcom ich výstav. V predchádzajúcich rokoch boli diela T. J. Moussona prezentované okrem domácich výstavných priestorov v slovenských galériách (SSG v Banskej Bystrici, VSG v Košiciach, Galéria Slovenskej sporiteľne v Bratislave, atď.).

Andrej RAČKO

Andrej Račko sa narodil 18. júna 1936 v Humennom. Študoval na Univerzite P. J. Šafárika v Prešove. Krátko po skončení vysokej školy bol prijatý na Pedagogický inštitút v Prešove ako vedúci kabinetu výtvarnej výchovy. V tom čase sa stal riadnym členom československého výboru medzinárodnej organizácie INSEA - výchova umením pri UNESCO. Okrem toho uskutočnil niekoľko samostatných výstav - Prešov, Vranov, Bardejovské kúpele, Vysoké Tatry, Hanušovce a veľa krát aj v Humennom. Obľubuje výtvarné žánre: krajinomaľba, zátišie, portréty, akty.

Andrej RAČKO - Krajina pod Vihorlatom, 1973, tempera, sololit

Andrej RAČKO - Michalovce - Hrádok, 1970, tempera, sololit

Jozef SALOŇ

Narodil sa 23. novembra 1928 v Humennom, zomrel 12. februára 2005 v Michalovciach. V rokoch 1949-53 študoval výtvarnú výchovu a dejepis na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave u prof. G. Malého, E. Lehotského, E. Nevana, R. Horňáka a i. Od roku 1953 vyučoval kreslenie na Pedagogickej škole v Michalovciach. V rokoch 1959-62 pracoval externe v Zemplínskom múzeu v Michalovciach, od roku 1962 v trvalom pracovnom pomere až do odchodu do dôchodku v roku 1992. Okrem reštaurátorskej práce sa v múzeu podieľal na vzniku a výtvarnom riešení expozícií a výstavných priestorov. Organizoval výstavy a výtvarný život mesta, tvoril grafické návrhy, plagáty a knižné obaly. V roku 1966 zriadil výtvarný odbor na LŠU. Svoju tvorbu predstavil na mnohých kolektívnych i samostatných výstavách. Prvýkrát samostatne vystavoval v roku 1973 na silvestrovskej výstave v Zemplínskom múzeu v Michalovciach. V ďalších rokoch predstavil svoje diela nielen na tradičných silvestrovských vernisážach v Zemplínskom múzeu, ale aj na výstavách v Trenčíne, Trnave, Vranove n. Topľou, Humennom, Trebišove.

Jozef SALOŇ - Zemplínska šírava, 1973, olej, plátno

Jozef SALOŇ - Klobučnícka ulica v Michalovciach, 1978, olej, lepenka

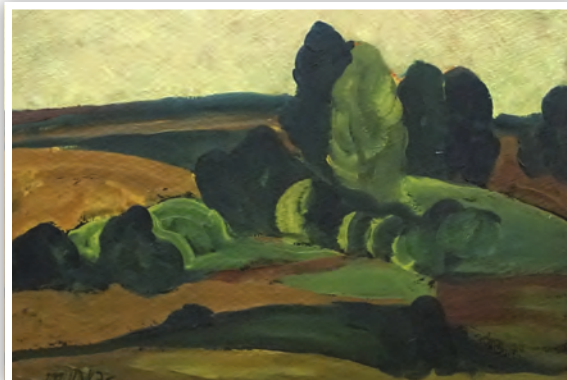

Ladislav ZOZUĽÁK - Motív zo Zemplínskej šíravy I., 1977, olej, plátno

Ladislav ZOZUĽÁK

Ladislav Zozulák sa narodil 18. novembra 1942 v Bačkove (okres Trebišov), zomrel 6. mája 2006 v Košiciach.

V rokoch 1963-1968 študoval na Katedre výtvarnej výchovy FF UPJŠ v Prešove, u doc. J. Bendíka a prof. J. Lehotského. Po absolútoriu pôsobil ako stredoškolský pedagóg. V rokoch 1972-1994 bol riaditeľom Východoslovenskej galérie v Košiciach. Jeho tvorba bola ovplyvnená A. Jasuschom, neskôr je jeho prejav zameraný hlavne na krajinomalbu. Bol zakladateľom Medzinárodného bienále maľby v Košiciach.

Ladislav ZOZUĽÁK - Krajina v zelenom, 1975, olej, lepenka

www.huskroua-cbc.eu

PARTNERSHIP WITHOUT BORDERS

EUROPEAN UNION

Co-financed by the European Union

Bulletin vznikol vďaka projektu

„Umením búrame hranice“

realizovanom v rámci programu ENI cezhraničná spolupráca

Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina

2014-2020 spolufinancovaného z Európskej únie

Tento bulletin vznikol s finančnou podporou Európskej únie.

Za obsah bulletinu zodpovedá výlučne mesto Michalovce a tento obsah nemusí vyjadrovať názory Európskej únie.

Zostavil: Mgr. Martin Urban, kurátor zbierok umeleckej histórie Zemplínskeho múzea v Michalovciach

Vydalo: Mesto Michalovce, 2021